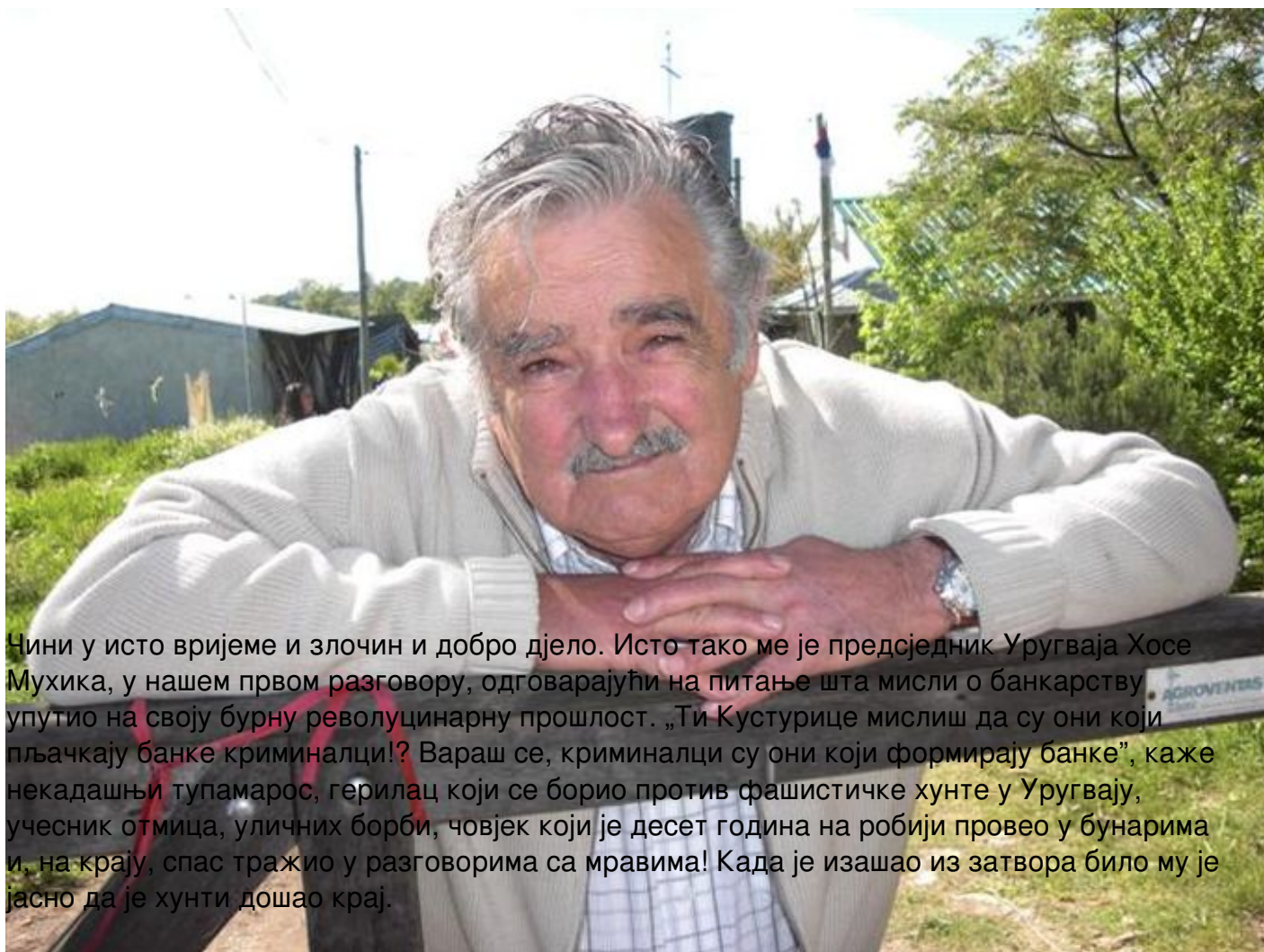

У филму „Таксиста” Мартина Скорсезеа, који је обиљежио седамдесете године, главни јунак, којег тумачи велики Де Ниро, пролази све фазе типичног антијунака двадесетог вијека. Незапослени момак стиже у метрополу, кали се на њујоршким улицама, заљуби се у жену која води политичку кампању, она схвати последице неколико састанака да он није њен пар (класна дистанца), таксиста од тога полуди, ошиша се као панкер, промјени свјетоназор, постаје политички свјестан. У једном тренутку среће младу дјевојку за коју, касније, сазнаје да је проститутка. У крешенду филма убија макроа и читаву банду, ослобађа дјевојчицу.

Чини у исто вријеме и злочин и добро дјело. Исто тако ме је предсједник Уругваја Хосе Мухика, у нашем првом разговору, одговарајући на питање шта мисли о банкарству упутио на своју бурну револуционарну прошлост. „Ти Кустурице мислиш да су они који пљачкају банке криминалци!? Вараш се, криминалци су они који формирају банке”, каже некадашњи тупамарос, герилац који се борио против фашистичке хунте у Уругвају, учесник отмица, уличних борби, човјек који је десет година на робији провео у бунарима и, на крају, спас тражио у разговорима са мравима! Када је изашао из затвора било му је јасно да је хунти дошао крај.

Тада је герилску борбу и сурову прошлост замијенио политичком каријером. Када је стигао својом „веспом” у Владу Уругваја, да тамо започне свој први радни дан као министар пољопривреде, човјек са паркинга га је питао: „Колико дуго намјеравате да останете?” Мухика је паркирао „веспу” и одговорио: „Прилично дуго!” Тако је и било. Два пута узастопно био је предсједник Уругваја, смањио је незапосленост за 47 посто,

повећао знатно бруто друштвени производ, а на моје провокативно питање да ли је тачно да у Уругвају има 3.000.000 становника и 8.000.000 крава, насмијао се и рекао: „Ништа ти Кустурице не знаш о Уругвају. Имамо 13.000.000 крава и шест милијарди долара годишње од извоза меса!

Мухика није напустио предсједничку палату зато што је изгубио изборе. По уругвајском закону није могао да се кандидује трећи пут. Никада нећу заборавити дан када је предао ленту свом наслједнику! Напушта трон, силази са сцене која је за ту прилику изграђена на главном тргу! Силазећи одлази да поздрави стотине хиљада људи који су се окупили да увеличају свечаност! Као филмски редитељ гледао сам на многим сценама свијета и црвеним теписима френезију коју изазивају филмске звијезде, али овакво одушевљење, искрену љубав народа према свом политичком вођи, нити сам видио, нити мислим да ће се било гдје у свијету спонтано десити. Снимао сам га како се приближава свом „фолксвагену”, својој буби коју није хтио да прода неком шеику јер је тај аутомобил заправо поклон и, држећи камеру, био сам пометен од гужве у коју сам упао. Могао сам да страдам као статиста на асфалу Монтевидеа.

Продогли су ме асистенти и убрзо је наш аутомобил са камерама кренуо у потрагу за сада већ бившим предсједником Уругваја. На путу према својој кући Мухика је сипао бензин и издао ми свог џепа, а ја сам мислио како је дивно да постоје људи као што је био наш патријарх Павле. У јеку доминације новца и тиранске моћи тржишта, тешке зависности од богатства, људи ипак највише воле оне који су на супротној страни и који нам говоре да је слобода изван те епидемије!

Разговор се одвија у дому Хосеа Мухике... Он рецитује стихове танга. Па каже: „Брате, танго је чиста носталгија. Пјева о ономе што си имао и ономе што ниси имао, он је за људе од преко четрдесет година. За оне који су у животу научили да губе. Да би заволио танго мораш да отпатиш, да претрпиш неколико пораза. То је интимна ствар, није дио мноштва.”

Када си почео да размишљаш о идеји социјалне правде?

Не знам, доста рано. Када сам имао 14, тада сам се придружио једној студентској политичког групи.

Значи и прије него што си се заљубио?

То ми се десило онда када и прва љубав. Политичке идеје често долазе с љубављу. Истовремено. Први пут сам се политички активирао у студентској групи „Анархистичка инспирација”. Анархистички покрет је био прилично снажан у Уругвају, са њим је, заправо, почело стварање синдикалног покрета. Још се сјећам неких слогана, рецимо: „Боље да те отпусте зато што си се борио за своја права него зато што си лош радник.”

За разлику од данашњих, некадашњи анархисти жељели су да раде, само нису жељели да их неко експлоатише. За своје пролетерске идеје Уругвајци могу да захвале баш тим старим анархистима. Сјећам се, мајка ме је послала у средњу школу, обрађивали смо и мало парче земље. Био је то напоран посао и тада је почео мој социјални и политички активизам, који се наставио до данашњих дана.

**Како комбинујеш узгајање хризантема са том својом политичком освијешћеношћу?
Постоји ли међу њима нека веза?**

У мом крају живјела је мала група имиграната из Јапана која је гајила цвијеће. У томе су неки од нас нашли прибјежиште јер смо, уз мало земље и пуно тешког рада, налазили начине да преживимо. То је једина веза између то двоје. Тада смо продавали много цвијећа, али оног правог. Данас, када на сцени имамо фикцију, цвијеће се прави и од пластике. То цвијеће само изгледа као да је право и људи га купују јер дуго траје, па гробља не морају редовно да посјећују. Јер – цвијеће неће увенути. Имам у башти баш хризантеме, показаћу ти касније, баш ничу пупољци.

Да ли су те хризантеме и продавање цвијећа приближили ономе што чини суштину људских бића? Питам јер је то веома необично. Револуционари обично долазе из другачијег окружења, свијета у којем има оружја, одлучности, жилавости, али нема цвијећа...

Цвијеће је веома жилаво. На један нежан начин. Оно је деликатно, може да се разболи и потребан је мудар узгајивач који може да разликује све његове боје. То је рафиниран процес, заснован на пажљивом посматрању. Цвијећу је потребан неко ко тачно зна шта ради, оно не тражи много улагања, али онај ко га узгаја мора да буде неко ко има мозга.

